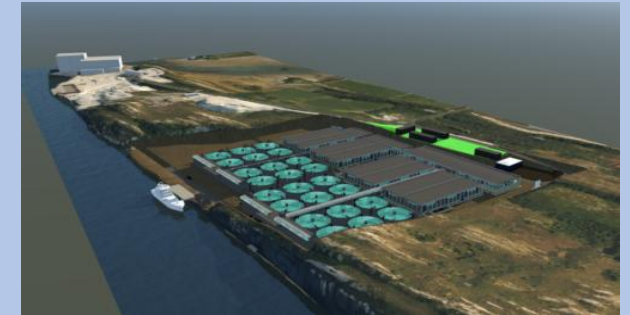

POLARSIRKEL RÅDET

Regionalt Kraftforum møte 28.11.2025

Kjell-Idar Juvik – Sekretariatsleder
Polarsirkelrådet

Status og videre arbeid med KVV Helgeland

(ikke sør Helgeland)

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/21594-

Dato
27. august 2025

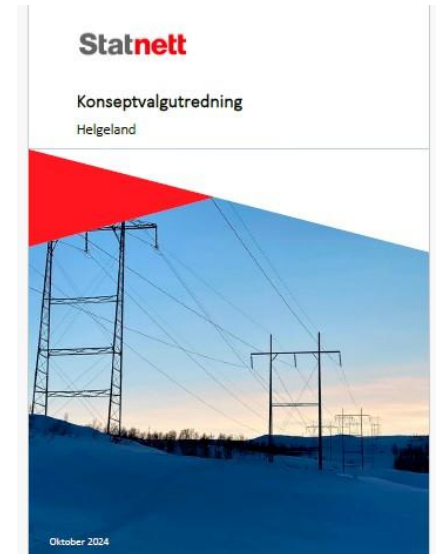
Uttalelse til Statnetts konseptvalgutredning for Helgeland

Energidepartementet viser til brev fra Statnett av 16. oktober 2024 med foretakets konseptvalgutredning for Helgeland (KVV Helgeland) og rapport om ekstern kvalitetssikring av utredningen gjennomført av Oslo Economics (OE). Departementet sendte konseptvalgutredningen på høring 21. oktober 2024 med frist 20. desember, og mottok 23 høringsinnspill. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) overleverte sin vurdering av utredningen til departementet 17. januar 2025.

Høringsinnspill til KVV Helgeland (nov -24)

Samlet budskap fra Helgeland:

- Det er behov for å øke kapasiteten i nettet for utvikling av eksisterende og ny industri og ny kraftproduksjon på Helgeland.
- Lang kø gjør at store, modne investeringer er satt på vent
- For lite fokus på ny produksjon!

1.5. Høringsinnspill til KVV Helgeland

Departementet har hatt Statnetts KVV for Helgeland på offentlig høring og har mottatt 23 innspill. Nedenfor følger en oppsummering av de mest sentrale høringsinnspillene.

Linea, regionalnetteier og områdekonsesjonær på Helgeland, har vært involvert i utredningen, og skriver at Statnetts anbefalte konsept ivaretar selskapets innspill.

Rana og Vefsn kommuner, samt flere industriaktører, mener det er behov for å øke kapasiteten i nettet for å legge til rette for utvikling av eksisterende og ny industri og ny kraftproduksjon på Helgeland. De fleste av høringspartene foretrekker konsept 1, men det er ulike syn på hvordan den økte kapasiteten bør prioriteres. Elkem, Svabo og Mo Industripark mener det bør prioriteres å øke nettkapasiteten inn til Mo industripark i Mo i Rana, mens andre peker på Holandsvika, Marka transformatorstasjon, Nesbruket og Alcoa i Mosjøen.

Energidepartementets uttalelse til KVV Helgeland:

Helgeland er et område som i dag har kraftoverskudd og lave kraftpriser, samt etablert kraftkrevende industri med tilhørende infrastruktur.

Departementet legger til grunn at dette gjør regionen attraktiv for nyetableringer av kraftkrevende virksomheter, samt videreutvikling av eksisterende kraftkrevende industri.

Departementet støtter Statnetts vurdering av at det er behov for å utrede økt kapasitet i transmisjonsnettet i lys av at foretaket har mottatt mange forespørsler om uttak som i sum utgjør et stort volum.

Behov vs. Kapasitet

- Dagens behov: ca. 2500 MW (økt + 600MW fra KVU)
(Reservert: 493MW + Kapasitetskø 2015,6 MW) (Statnett 503 + 2250)
= Differanse tilbud/behov: 1500 MW
- Hydrogen/ammoniakk:

Reservert: 320 MW

Kapasitetskø: 995 MW

I KVUen er det listet opp forespørsler om nytt eller økt uttak på Helgeland, med et samlet volum på 2 992 MW. Av dette var 1 901 MW vurdert som modne da KVUen ble oversendt departementet. Et prosjekt må være vurdert som modent for å kunne reservere kapasitet eller få en plass i kapasitetskø. Forespørslene er oppsummert i Tabell 1.

Tabell 1: Oppsummering av forespørsler om økt forbruk på Helgeland fra Vedlegg 2 i KVU Helgeland

[MW]	Reservert	Kapasitetskø	Sum modne forespørsler	Bestilling under behandling	Ikke moden for kapasitetskø	Sum alle forespørsler
Rana		60	60	385		445
Nedre Røssåga	610	334	944		32	975
Marka	58	805	863		660	1 523
Kolsvik	7	28	35		15	49
Sum	675	1 226	1 901	385	706	2 992

Dagens tilgjengelig kapasitet Helgeland
1000 MW

Reservert 493 MW

Ledig 507 MVWf
ordeling pågår??)

Energidepartementet med viktige føringer til Statnett:

«"I KVUen har Statnett lagt til grunn at forbruksveksten kommer først i Mofsjøen (Marka stasjon). Dersom dette endrer seg, og forbruksveksten i Rana overstiger det som det planlagte stasjonstiltaket i Rana stasjon legger til rette for, må gjennomføringen av konseptet tilpasses deretter.»

Modne forespørsler under Rana er nå ca. de samme som under Røssåga og Marka:

Derfor må «gjennomføringen av konseptet tilpasses deretter», jf. departementets uttalelse.

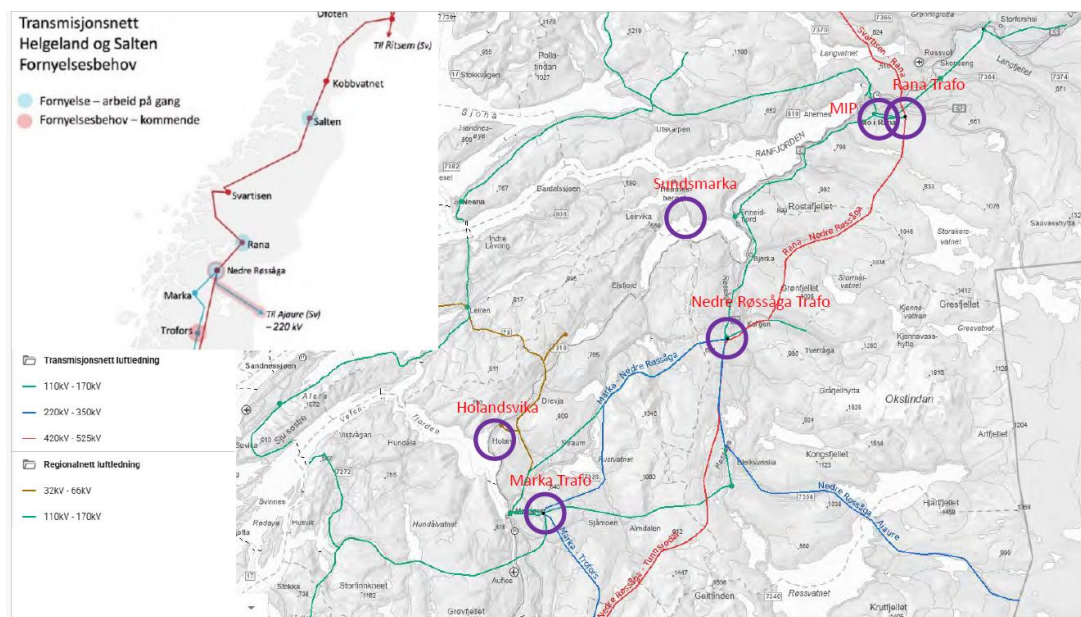
KVU Helgeland er utdatert:

Uriktige og riktige tall for modne prosjekter under tre trafoer

Først tallene i Energidepartementets uttalelse om modne tilknytningssaker under de t trafoene Marka, Nedre Røssåga og Rana, og i tillegg de oppdaterte tall for Rana i 2025 (uthevet) fra Statnetts hjemmeside. ^[1]

MW	Reservert	Kapasitetskø	Sum modne forespørsler
Rana Uttalelse fra ED	0	60	60
Rana reelt 2025	60	841	901
Nedre Røssåga Uttalelse fra ED	610	334	944
Marka Uttalelse fra ED	58	805	863

Ny kapasitet NÅR?:

På kort sikt forventer vi følgende:

- Løsning flimmer + oppgradering eksisterende linjer + Rana trafo = ca. 400 MW
- **Ca. 400 MW frigjort kapasitet i Rana øremerkes store, modne investeringer i Mo Industripark**
- Rekkefølge i trinn 1-4 i valgt konsept: NÅR ferdig? Alt for sent!

Jf. departementets uttalelse/ krav om tilpasning av konsept:

- **Trinn 3 NY 420 kV-ledning Nedre Røssåga stasjon og Rana må bygges samtidig med trinn 1**
- **Trinn 3 er ikke bare viktig for Rana, Rana/ Svabo leverer både til Rana, Nesna, Leirfjord, Alstahaug, Herøy og Dønna...**
-

Hvorfor det må ryddes bedre i nettkøen.

EUROPOWER

Abonner Logg

Kraftmarked

Statnett tror ikke dagens store hydrogenprosjekter vil bygges – kan frigjøre masse plass i nettkøen

Statnetts Gunnar Løvås tror ikke noen av de store hydrogenprosjektene i dagens nettkø vil bli realisert. De store prosjektene Statnett tror kommer, står ennå ikke i kø.

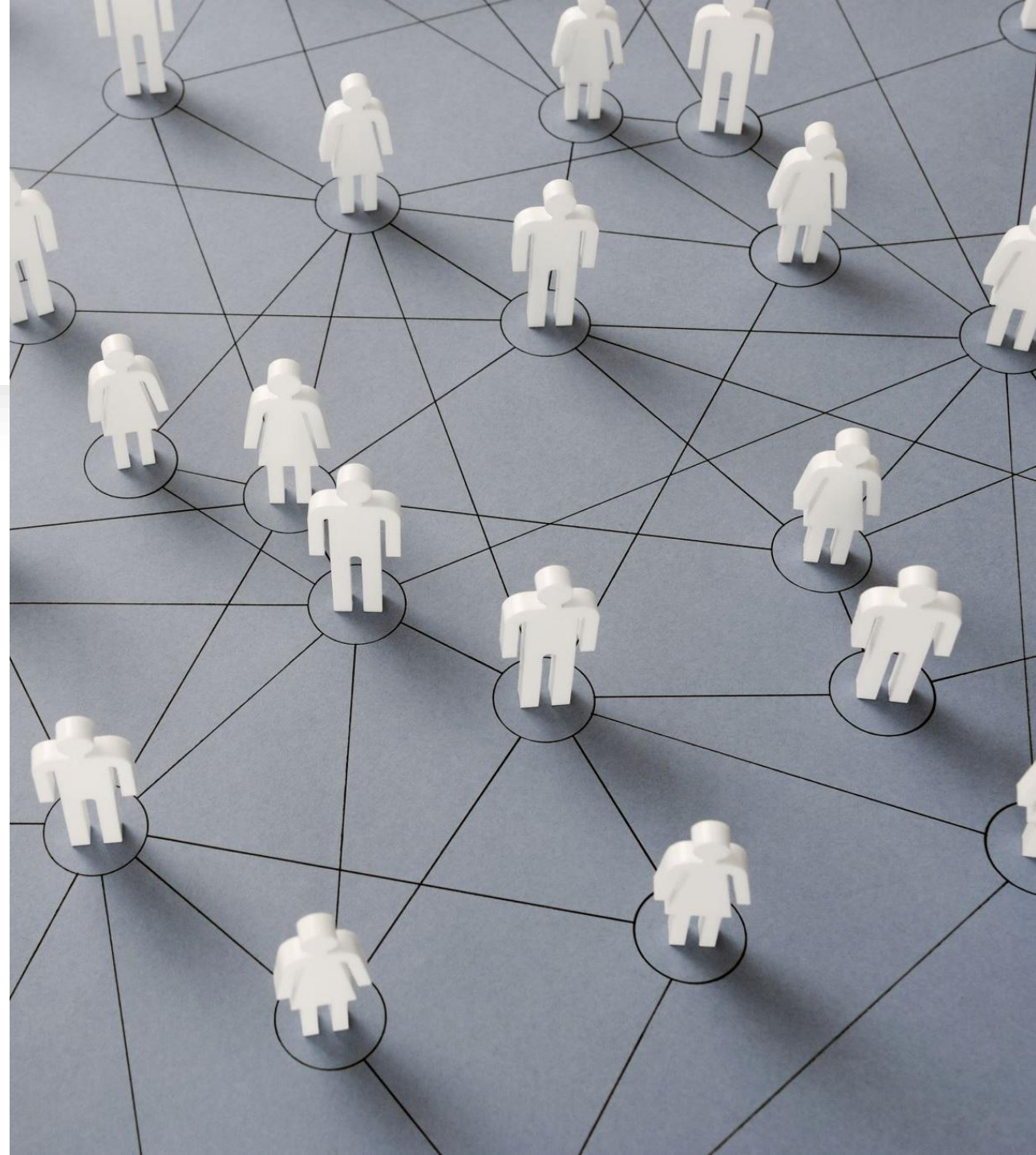
– Veldig mange prosjekter har trukket seg de siste årene, og vi forventer at flere av de store kommer til å trekke seg. Vi har mest tro på mindre prosjekt som knytter seg til transportsektoren eller lokal industri som benytter hydrogen som råvare, sier konserndirektør for Kraftsystem og Marked i Statnett Gunnar Løvås. (Foto: Jonas Messel Larsen)

- –Veldig mange prosjekter har trukket seg de siste årene, og vi forventer at flere av de store kommer til å trekke seg. Vi har mest tro på mindre prosjekt som knytter seg til transportsektoren eller lokal industri som benytter hydrogen som råvare, sier han i et intervju med nyhets- og analysebyrået Europower.
- Han begrunner høye kostnader og marginal hydrogenproduksjon før midten av 2030-tallet som noe av årsaken til antakelsene han kommer med. Hydrogen er blant det som tar opp mest plass i nettkøen og har sammen med ammoniakk reservert 2,4 gigawatt (GW). Løvås mener at dersom de store hydrogenprosjektene skrinlegges kan betydelig kapasitet frigjøres og redusere nettkø-presset.

Kriterier for å stå i kø -Modne prosjekt

- Når er det praktisk mulig med nett/trafoer?
- Vurdering av milepæler underveis? (konsekvenser ut av køen)
- Bør koste å stå i kø, (se til Sverige)
- Datasenter og Hydrogen/ammoniakk stor del av køen!
- Energidepartementets uttalelse:

«I den videre prosessen med melding og konsesjonssøknad må Statnett tydeligere redegjøre for kostnader og nyttevirkninger av enkelttrinnene i konseptet, inkludert virkninger på areal og miljø.»

Vi er enige i departementets virkelighetsbeskrivelse

« Helgeland er attraktiv for nyetableringer og videreutvikling av kraftkrevende industri»

- Aksen Mo i Rana – Mosjøen er den største industri- og eksportklyngen i Nord-Norge.
- **Helgeland risikerer å miste de beste prosjektene til utlandet, investeringer til mange milliarder kroner.**
- Statnett må bli langt strengere i oppfølging av modenhet i reservert + kapasitetskø
- Er det nok ressurser og kompetanse i modenhetsvurderingene?

2. Departementets vurdering

2.1. Behovsanalyse

Helgeland er et område som i dag har kraftoverskudd og lave kraftpriser, samt etablert kraftkrevende industri med tilhørende infrastruktur. Departementet legger til grunn at dette gjør regionen attraktiv for nyetableringer av kraftkrevende virksomheter, samt videreutvikling av eksisterende kraftkrevende industri. Departementet støtter Statnetts vurdering av at det er behov for å utrede økt kapasitet i transmisjonsnettet i lys av at foretaket har mottatt mange forespørsler om uttak som i sum utgjør et stort volum.

Det framkommer av KVUen at forbruksutviklingen er svært usikker. En stor andel av forespørslene om uttak er knyttet til produksjon av hydrogen/ammoniakk. Statnett peker på at det er tatt få investeringsbeslutninger for storskala produksjon av hydrogen og ammoniakk i Norge. Departementet merker seg også at Statnett i *Langsiktig markedsanalyse: Norge, Norden og Europa 2024-2050* legger til grunn lavere forbruksvekst enn i tidligere prognose, og at den er skjøvet ut i tid, delvis som følge av høye kostnader knyttet til etablering av hydrogenproduksjon. NVE har i sin rapport *Tilstanden i kraftsystemet 2025* publisert oppdaterte prognoser om kraftbalansen, og anslår at kraftbalansen i NO4 forblir uendret de neste fem årene. I fjorårets prognose la direktoratet til grunn en nedadgående trend for kraftbalansen. Endringen skyldes i all hovedsak forventninger om lavere forbruksvekst. Dette illustrerer at det er stor usikkerhet knyttet til den framtidige forbruksveksten, noe også NVE, OE og flere høringsinstanser påpeker. Etter departementets syn gjelder usikkerheten både hvor stor forbruksveksten vil bli, når den kommer og hvordan den vil fordeles mellom ulike lokasjoner. Håndtering av usikkerhet er viktig i den videre prosessen.

Reservert kapasitet Totalt 8099,6 MW
Kapasitetskø totalt 9174,32 MW

- Norge: Reservert
- Hydrogen/ammoniakk 1738,5MV
- Datasenter 3433 MV
- Helgeland: 492,4 MW
- Hydrogen/ammoniakk 320 MV
- Datasenter 0MV
- Norge Kapasitetskø
- Hydrogen/ammoniakk 2 291 MV
- Datasenter 4 670,82 MV
- Helgeland 2015MVW
- Hydrogen/amoniakk 1005 MV
- Datasenter 729 MV

Spørsmål til Statnett

- **Hvordan følger Statnett opp føringer, forventninger og krav i Energidepartementets uttalelse om KVV Helgeland?**
 - **Trinn 3. NY 420 kV-ledning Nedre Røssåga stasjon og Rana**
 - Er planleggingen startet?
 - Når vil den tidligst kunne stå ferdig ved høy prioritet?
 - Hva er status på flimmerproblematikk og oppgradering Rana Trafo
 - Frigjort kapasitet i Mo Industripark/ Rana tildeles prosjekt i Mo Industripark
-
- Hva er status på første trinn 1. Røssåga -Marka
 - Når kan det skaffes nok nettkapasitet til Holandsvika?

Produksjon må få større fokus!

- Reservert kapasitet
- Norge: 7 316,5 MW
- Helgeland/Salten: 184,1 MW
- NO 4: 588,10 MW (vann litt vind)
- **Våre kommuner skjønner alvoret og ønsker å bidra til utbygging av mer kraftproduksjon**
- Kapasitetskø
- Norge: 8 012,82 MW
- Helgeland/Salten: = 57,2 MW
- NO 4: 82,2 MW

Takk for oppmerksomheten

POLARSIRKEL RÅDET

